

VABARIIGI VALITSUS MÄÄRUS

2021. a nr

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite kasutamise auditeerimine

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika rakendamise seaduse § 27 lõike 5 ja § 42 lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala

(1) Määrusega sätestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika rakendamise seaduse § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud rakenduskava ja punktis 2 nimetatud Interreg programmide vahendite (edaspidi *toetus*) auditeerimise strateegia ning auditeeriva asutuse arvamuse ja auditeerimise aastaaruande koostamise kord.

(2) Auditite planeerimisel, läbiviimisel ja aruannete koostamisel ning auditi tulemustest teavitamisel juhindub auditeeriv asutus määrusest, rahvusvaheliselt tunnustatud auditeerimise standarditest (edaspidi *standardid*), audiitortegevuse seadusest ning Euroopa Komisjoni vastavatest juhenditest.

(3) Auditeerimine hõlmab auditi planeerimist, läbiviimist, lõpparuande koostamist ja tulemustest teavitamist. Auditeerimisele järgneb auditi soovitude rakendamise seire. Vajadusel viiakse läbi järelaudit.

2. peatükk Auditeeriva asutuse läbiviidavad auditid

§ 2. Juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi koostamine

(1) Korraldusasutuse, sealhulgas arvepidamisüksuse ülesannetes, juhtimis- ja kontrollisüsteemi nõuetekohase toimimise ja projektide auditeerimiseks viib auditeeriv asutus läbi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 77 lõike 1 kohase juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi.

(2) Juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi objektiks võib olla korraldusasutuse, rakendusasutuse ja rakendusüksuse (edaspidi *rakenduskava elluviimist korraldavad asutused*) ning projekti rakendamiseiga seotud struktuuriüksus, süsteem, protsess ja tegevus, mis peab tagama toetuse nõuetekohase kasutamise.

(3) Juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi aruanded esitab auditeeriv asutus tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 77 lõikest 5 Euroopa Komisjonile koheselt peale auditi läbiviimist.

§ 3. Projektauditi koostamine

(1) Projektaudit on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artiklis 79 sätestatud tegevus, mille eesmärk on hinnata:

- 1) toetatavate tegevuste ja abikõlblike kulude vastavust Euroopa Liidu ja Eesti õigusaktidele;
- 2) abikõlblike kulude ning raamatupidamisaruannete ja raamatupidamise algdokumentide vastavust;
- 3) toetuse maksmise õiguspärasust.

(2) Projektauditi objektiks võib olla rakenduskava elluviimist korraldava asutuse kuludokumentide menetlemisega seotud süsteem, aruandlus, toetuse ja omafinantseeringuga seotud dokument ning muu teave, mis on auditi läbiviijatele vajalik hinnangu andmiseks.

(3) Kui tegemist on rikkumise kahtlusega, on toetuse saaja kohustatud projektauditi käigus esitama täiendavad tõendid, mis on vajalikud toetuse kasutamise abikõlblikkuse reeglitega vastavuse hindamiseks.

(4) Kui auditeeriv asutus on rakenduskava elluviimisel andnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 lisa V kohase hinnangu lihtsustatud kuluarvestusviisi rakendamise meetoodika õiguspärasuse kohta, siis projektauditi läbiviimisel kontrollitakse üksnes meetoodika korrektset rakendamist ja tulemuste saavutamist

§ 4. Rahastamisvahendite auditeerimine

Rahastamisvahendite auditeerimisel lähtutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artiklist 81.

§ 5. Kulude aastaaruande audit

(1) Kulude aastaaruande auditi eesmärk on hinnata korraldusasutuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 98 lõike 1 tähenduses koostatud kulude aastaaruande täielikkust, õigsust ja täpsust.

(2) Kulude aastaaruande auditi käigus, tuginedes projektauditite käigus kogutud tõendusmaterjalile, auditeeriv asutus:

- 1) analüüsib korraldusasutuses läbi viidud juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditite tulemusi;
- 2) kontrollib valimipõhiselt kulude aastaaruandes sisalduvate abikõlblike kulude ja finantskorrektsioonide vastavust algandmetele.

§ 6. Juhtkonna kinnitusele arvamuse andmine

Auditeeriv asutus annab arvamuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 74 lõike 1 punkti f tähenduses koostatud juhtkonna kinnituses (edaspidi *juhtkonna kinnitus*) esitatud teabe usaldusväärsuse kohta auditeeriva asutuse arvamuses.

3. peatükk Auditeerimise strateegia ja tööplaan

§ 7. Auditeerimise strateegia

(1) Auditeeriv asutus koostab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 78 lõike 1 alusel auditeerimise strateegia auditite teostamiseks. Auditeerimise strateegia sisaldab korraldusasutuse, rakendusasutuse ja rakendusüksuse ülesannet täitvate asutuste või isikute juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditideid, kui tegemist on uute asutustega, kes ei jätka perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse alusel ülesannete täitmist. Auditid viiakse läbi 21 kuu jooksul alates rakenduskava heakskiitmisest või muutmisest Euroopa Komisjoni poolt.

(2) Auditeerimise strateegias esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 lisas XXII esitatud vormil, milles sisaldub vähemalt järgmine teave:

1) auditeerimise meetodika;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 79 lõigete 1 ja 2 kohaselt kehtestatud projektiauditite valimi moodustamise meetodika;

3) auditite kavandamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 2 lõike 29 tähenduses jooksvaks aruandeaastaks ja kaheks järgmiseks aruandeaastaks.

(3) Auditeerimise strateegia ajakohastatakse jooksvalt igal aastal alates 2022. aastast kuni 2031. aastani.

(4) Auditeerimise strateegia kinnitab auditeeriva asutuse juht.

(5) Auditeerimise strateegias võetakse arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artiklites 83 kuni 85 nimetatud võimalusi, kui vastavad määruses nimetatud eeltingimused on täidetud.

§ 8. Auditeerimise kavandamine

(1) Auditite kavandamiseks koostatakse auditeerimise tööplan. Auditeerimise tööplan koostatakse lähtuvalt auditeerimise strateegiast, projektiauditite valimist ja riskihindamise tulemustest. Samuti arvestatakse korraldusasutuse ja Euroopa Komisjoni ettepanekuid ning auditeeriva asutuse arvamuse andmiseks vajalike tööde mahtu.

(2) Auditeeritavad juhtimis- ja kontrollisüsteemid valib auditeeriv asutus üldjuhul riskihindamise tulemusena.

(3) Auditeeritavad projektid valib auditeeriv asutus kasutades üldjuhul statistilist valimi meetodikat, et oleks tagatud valimi esinduslikkus. Põhjendatud juhtudel võib kasutada mittestatistilisi valimimeetodeid.

(4) Auditeerimise tööplaanis esitatakse vähemalt järgmine teave:

1) planeeritavate tööde nimetused ja eesmärgid;

2) tööde tegemise ajakava.

(5) Auditeerimise tööplaan koostamisel tehakse koostööd Euroopa Komisjoniga, et tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 80 tähenduses ühekordse auditeerimise põhimõtte järgimine ja auditeerimise ulatuse proportsionaalsus.

(6) Auditeerimise tööplaan kinnitab auditeeriva asutuse juht. Auditeeriva asutuse tegevuse aluseks on kinnitatud auditeerimise tööplan.

4. peatükk Auditeerimine

§ 9. Auditi planeerimine

(1) Juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditi planeerimisel lähtutakse juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi metoodikas määratletud kontrollivaldkondadest ning riskide hindamise tulemusena määratletud auditi eesmärkidest ja ulatusest. Riskide hindamisel võetakse arvesse oluliste vigade, pettuse, mittevastavuse ja muude ohtude ilmnemise tõenäosust.

(2) Projektauditi planeerimisel lähtutakse projektauditi metoodikas määratletud kontrollivaldkondadest ja projekti rakendamisele kohalduvatest nõuetest.

(3) Auditi juht koostab ja auditi üle rahvusvaheliste auditeerimise standardite kohast järelevalvet teostav isik kinnitab enne auditi toimingutega alustamist auditi plaani.

(4) Kohapealsete toimingute läbiviimisel lähtutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 79 lõikest 3.

(5) Auditi läbiviija esitab vähemalt viis tööpäeva enne auditi toimingute algust auditeeritavale kirjaliku teavituse, milles esitatakse vähemalt järgmised andmed:

- 1) auditi õiguslik alus;
- 2) auditeerimise objekt;
- 3) auditi eesmärk ja ulatus;
- 4) auditi toimingute esialgne ajakava, sealhulgas informatsioon kohapealsete toimingute läbiviimise kohta;
- 5) auditi läbiviijate ja vajadusel kaasatud ekspertide nimed.

(6) Kokkuleppel auditeeritavaga võib auditi toimingutega alustada enne lõikes 5 nimetatud tähtaega.

(7) Auditi läbiviija võib etteteatamise nõude täitmata jätta tööplaani väliste kiireloomuliste ülesannete täitmise korral või kui esineb põhjendatud kahtlus, et etteteatamine võib moonutada auditi tulemust. Etteteatamise nõude täitmata jätmise põhjendus esitatakse auditi plaanis.

§ 10. Auditi läbiviimine, auditi toimik, tõendusmaterjali säilitamine ja järelevalve

(1) Auditi läbiviimine toimub vastavalt kinnitatud auditi plaanile.

(2) Auditi käigus saadud teave, dokumendid ja koostatud tööpaberid, millele tuginevad auditi lõpparuandes esitatud tähelepanekud, riskid ja soovitused, moodustavad auditi tõendusmaterjali, mis peab sisalduma auditi toimikus.

(3) Auditi toimik koostatakse ja seda säilitatakse kooskõlas § 1 lõikes 2 nimetatud dokumentide ja õigusaktidega ning auditit teostavas asutuses kehtivate eeskirjade ja asjaajamist reguleerivate õigusaktidega.

(4) Rahvusvaheliste auditeerimise standardite kohast järelevalvet auditi kvaliteedi üle teostab auditeeriva asutuse juhi nimetatud isik.

§ 11. Auditi lõpparuande koostamine

(1) Auditi tulemusena koostab auditi läbiviija auditi lõpparuande, milles esitatakse vähemalt järgmised andmed:

- 1) auditi eesmärk, ulatus ja auditeeritav periood;
- 2) auditi käigus teostatud toimingud;
- 3) auditi tulemusena antud hinnang;
- 4) auditi käigus tehtud ja auditi toimikus sisalduvale tõendusmaterjalile tuginevad tähelepanekud, riskid ja soovitused;
- 5) finantskorrektsiooni ettepaneku tegemisel selle tegemise põhjendus, sealhulgas faktilised asjaolud ja kaalutlused, ning soovituslik finantskorrektsiooni otsuse tegemise õiguslik alus ja määr, millest auditi läbiviija on ettepaneku tegemisel lähtunud.

(2) Auditi lõpparuande projekt esitatakse auditeeritavale ja vajadusel korraldusasutusele, vastavale rakendusüksusele ja rakendusasutusele seisukoha avaldamiseks. Auditi lõpparuande projektile esitatud seisukohad lisatakse auditi toimikusse ja auditi lõpparuandesse.

(3) Juhul kui auditeeritav, korraldusasutus, rakendusüksus või rakendusasutus jääb auditi lõpparuandes esitatud tähelepanekute suhtes eriarvamusele, lisatakse auditi lõpparuandesse auditi läbiviija täiendav selgitus.

(4) Lõpparuande allkirjastavad auditi juht ja auditi üle järelevalvet teostav isik.

§ 12. Tulemustest teavitamine

(1) Auditeeriva asutuse juht esitab auditi lõpparuande auditeeritavale, korraldusasutusele, Rahandusministeeriumile ning vastavale rakendusüksusele ja rakendusasutusele viie tööpäeva jooksul lõpparuande allkirjastamisest arvates.

(2) Auditi läbiviija ei tohi avalikustada auditi käigus tehtud tähelepanekuid kolmandatele isikutele enne auditi lõpparuande kinnitamist.

(3) Auditi lõpparuanne avaldatakse Rahandusministeeriumi veebilehel.

(4) Auditi läbiviija sisestab perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika rakendamise seaduse §-s 21 nimetatud toetuse haldamise keskkonnas (edaspidi *register*) auditiga seotud andmed.

§ 13. Soovituste rakendamise seire

(1) Soovituste rakendamise seire on auditile järgnev tegevus, mis hõlmab auditi lõpparuandes esitatud soovituste rakendamise kontrollimist ja sellele hinnangu andmist auditi läbiviija poolt. Seiret teostavad auditi läbiviijad registri vahendusel.

(2) Juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi lõpparuandes esitatud soovituste rakendamise kohta teeb registri vahendusel otsuse korraldusasutus.

(3) Projektauditi lõpparuandes esitatud soovituste rakendamise kohta teeb registri vahendusel otsuse korraldusasutus, rakendusüksus või rakendusasutus.

(4) Hinnangu soovituste rakendamisele annab auditeeriv asutus arvestades lõigetes 2 ja 3 nimetatud otsuseid.

§ 14. Järelauditi läbiviimine

- (1) Järelaudit on auditile järgnev tegevus, mis viiakse läbi vastavalt vajadusele ning mille eesmärk on selgitada, kuidas on auditeeritav rakendanud auditi tulemusena antud soovitusi.
- (2) Järelauditile kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud.

5. peatükk Aruandlus

§ 15. Auditeeriva asutuse arvamus

- (1) Auditeeriv asutus annab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 77 lõike 3 punktis a nimetatud auditeeriva asutuse arvamusel hinnangu järgmiste asjaolude kohta:
  - 1) kulude aastaaruande täielikkus, õigsus ja täpsus;
  - 2) kulude aastaaruandes sisalduvate kulude seaduslikkus ja korrektsus;
  - 3) toetuse andmist korraldavate asutuste juhtimis- ja kontrollisüsteemi toimimine.
- (2) Auditeeriva asutuse arvamus koostatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 77 lõike 3 punktis a viidatud lisa XIX vormi kohaselt.

§ 16. Auditeerimise aastaaruanne

- (1) Auditeeriv asutus koostab igal aruandeaastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 77 lõike 3 punktis b viidatud lisa XX ette nähtud vormi kohase auditeerimise aastaaruande, milles esitatakse juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite ning projektiauditite olulised tähelepanekud, soovitusel ning rakendatud parandusmeetmed.
- (2) Auditeerimise aastaaruanne kajastab 1. juulist kuni 30. juunini kestva aruandeaasta kohta tehtud projektiauditite ning auditeerimise aastaaruande koostamise hetkeks lõppenud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite tulemusi, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2020 artikli 81 lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel välisaudiitori poolt kinnitatud auditi tulemusi.
- (3) Esimene auditeerimise aastaaruanne kajastab auditite tulemusi aruandeaasta kohta alates EL nr .../2020 artikli 63 lõikes 2 nimetatud abikõlblikkuse perioodi alguse kuupäevast kuni 2022. aasta 30. juunini.

§ 17. Korraldusasutuse aastaaruande jaoks teabe esitamine

- (1) Auditeeriv asutus esitab iga aruandeaasta kohta korraldusasutusele teabe juhtkonna kinnituse koostamiseks.
- (2) Esitatav teave koosneb eelmisel aruandeaastal läbiviidud auditite lõpparuannetes esitatud tulemustest ning vajadusel täiendavast informatsioonist.

§ 18. Aruandluse kinnitamine ja Euroopa Komisjonile esitamine

(1) Auditeeriva asutuse arvamuse ja auditeerimise aastaaruande kinnitab auditeeriva asutuse juht.

(2) Auditeeriva asutuse arvamus ja auditeerimise aastaaruanne esitatakse Euroopa Komisjonile aruandeaastale järgneva aasta 15. veebruariks alates 2023. aastast kuni 2031. aastani. Tähtaeg võib pikeneda 1. märtsini läbirääkimiste tulemusena Euroopa Komisjoniga.

6. peatükk **Interreg programmide auditeerimine**

§ 19. Interreg programmide auditeerimine

Interreg programmide elluviimise auditeerimisel kohaldatakse määruses sätestatud arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL), mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist vahendite andmist Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgil (ELT L ...), tulenevaid erisusi.